1. Термінологія кінематографа є частиною загальної терміносистеми англійської мови, яка постійно розвивається та взаємодіє з різними мовами світу.

2. Дослідження дозволило виділити п'ять базових груп жанрів та піджанрів кінематографу за їх етимологією, найбільш продуктивними з яких стали терміни латинського та грецького походження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Англо-русский словарь кинотерминов* [Електронний ресурс] – Режим доступу до словника : https://festagent.com/ru/dictionary/.

2. *Головин Б. Н.* Лингвистические основы учения о терминах / Б. Н. Головин, Р. Ю. Кобрин. – М. : Высш. шк., 1987. – 105 с.

3. *Лоскутова Н. М.* Кінематографічна термінологія : структура та семантика (на матеріалі французької та української мов) : дисс. … канд. філол. наук. : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Н. М. Лоскутова ; Одеса. міжн. гуман. ун-т. – Одеса, 2016. – 339 с.

4. *Etymology Dictionary* [Електронний ресурс] – Режим доступу до словника : https://www.etymonline.com/.

Джеріх Олена
Вінниця

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЄСЛІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПЕРЕМІЩЕННЯ У ВОДНОМУ ПРОСТОРІ СУДЕН ТА ЛЮДЕЙ НА СУДНАХ

Найбільш традиційною ланкою системної організації лексики є лексико-семантичні групи (ЛСГ), які об'єднують слова однієї частини мови, і в яких крім спільних граматичних сем є щонайменше ще одна спільна архісема. У пропонованій роботі розглядається лексико-семантична підгрупа (ЛСП) дієслів, що позначають переміщення у водному просторі суден та людей на суднах.

Об'єктом дослідження є дієслова переміщення у водному середовищі суден та людей на суднах в англійській, німецькій та іспанській мовах.

Предмет роботи – семантичні особливості зазначених дієслів.

Мета дослідження полягає у виявленні спільних та відмінних рис цих дієслів в англійській, німецькій та іспанській мовах. Матеріалом

послугували 87 дієслів, вилучених методом суцільної вибірки з тлумачних та двомовних словників англійської, німецької та іспанської мов.

Плавання суден та людей на суднах не можна віднести ані до групи активного плавання, ані до групи пасивного плавання. З одного боку, судно переміщується самостійно та має конкретний напрямок. З іншого боку, переміщення будь-якого судна контролюється людиною, застосовує силу вітру або течії для переміщення у воді. Доцільно виділити в ЛСГ дієслів переміщення у водному просторі ЛСП «переміщення суден та за допомогою суден».

В кожній з досліджуваних мов були виявлені особливості семантичної структури та вживання дієслів плавання суден та за допомогою суден.

1. В англійській мові серед дієслів, які описують плавання за допомогою водних транспортних засобів, можна віднести *to sail* ‘пересуватися, мандрувати на човні або кораблі’, *to navigate* ‘спрямовувати рух судна’ [3].

Суб’єктом *to sail* може бути людина або водний транспортний засіб, керований людиною, причому ця лексема може описувати як цілеспрямоване переміщення (1), так і морську подорож (2) або заняття спортом (3).

The liner is sailing to the Caribbean. (1) – Лайнер направляється до Карибського басейну.

He sailed around the world on a luxury liner. (2) – Він подорожував світом на розкішному лайнері.

I can teach him to shoot well and if we bought a boat, I could teach him to sail. (3) – Я можу навчити його добре стріляти, та, якби ми купили човен, я би навчив його плавати під парусами. [3]

В сучасній англійській мові *to sail* використовується відносно усіх досить великих суден, в той час як ще у 12 столітті воно використовувалося тільки для позначення переміщення парусних кораблів.

В значенні дієслова *to navigate* ‘планувати, спрямовувати та дотримуватися конкретного курсу (про кораблі, літаки)’ [3] відображається те, що він може застосовуватися не тільки для опису переміщення керованого транспортного засобу у водному середовищі, а й твердою поверхнею або повітрям.

На відміну від *to sail* та *to navigate*, які за семантичною ознакою ‘швидкість руху’ відносяться до нейтрального переміщення, дієслово *to scud ‘іти під штормовими вітрилами’* містить сему швидкого руху суден у воді.

Окрім зазначених лексем в англійській мові використовується цілий ряд дієслів опосередкованого руху, які є похідними від назв весел різного типу. Наприклад, англ. *a paddle* 'байдаркове весло', англ. *to paddle* 'гребти байдарковими веслами', *a scull* 'коротке кормове парне весло', *to scull* 'гребти парними веслами' [3].

На це різноманіття дієслівної лексики, яка позначає переміщення у водному середовищі, вплинули екстралінгвістичні фактори. Англія – це морська країна, економіка якої з давніх часів пов'язана з мореплаванням. Денотативне значення цих дієслів досить вузьке, оскільки воно передає специфічний спосіб переміщення, який можна співвіднести з параметрами функціонування відповідних пристроїв.

Оскільки в англійській мові досить сильно розвинута конверсія, то значення більшої частини дієслів, які позначають рух за допомогою транспортних засобів, неможливо передати однією лексемою в деяких мовах (українській, іспанській). В іспанській мові кваліфікація такого руху не знаходить лексичного вираження, утворює досить широку, порівняно з англійською мовою, лакунарну зону, обумовлену, в першу чергу, внутрішньосистемними факторами.

2. В німецькій мові ця ЛСГ представлена такими лексемами: *segeln* 'плавати під вітрилами, переміщатися за допомогою вітрильного судна'. Як і англійське дієслово *to sail*, воно утворюється від однокореневого іменника – *das Segel* 'вітрило'. У федеральних землях на півночі Німеччини використовується нім. *seilen*, що має таке ж лексичне значення.

Залежно від контексту лексема *segeln* може означати переміщення вперед за допомогою вітрила та сили вітру (1), переміщення у воді на вітрильному судні (2) та керування вітрильним судном (3) [2].

Der Schoner segelte unter englischer Flagge (1) – Шхуна плила під англійським прапором.

Wir lernten stundenlang im Boot segeln (2) – Ми протягом багатьох часів вчилися плавати на човні.

Er segelte die Jolle im schlechten Wetter (3) – Він керував яликом у погану погоду [2].

На відміну від англ. *to sail*, суб'єктами нім. *segeln* можуть бути лише вітрильні судна. Коли суб'єктом виступає пароплав, пліт або катер, то зазвичай використовуються дієслова переміщення наземних транспортних засобів. Наприклад:

Das Dampfschiff ist schon vom Hafen abgefahren [2] – *Пароплав вже відплив з гавані.*

В німецькій мові є ряд дієслів, утворених від назв весел, суден або інших пристроїв, за допомогою яких людина пересувається по воді.

Наприклад, нім. *rudern* ‘занурювати весло у воду, проштовхувати його крізь воду та знову підіймати на поверхню’ утворюється від *das Ruder* ‘весло’, *skullen* ‘гребти парними веслами’ – *das Skull* ‘парне, кормове весло’ [2].

З усіх досліджуваних у цій роботі мов, тільки в німецькій можна виявити дієслова, які у своєму значенні мають додатковий семантичний компонент ‘робити щось навипередки’ завдяки додаванню до основи префікса нім. *wett-:*

Unser Verein wird morgen gegen die Mannschaft aus Hamburg wettrudern [2].

Завтра наш клуб буде змагатися у веслуванні з командою з Гамбурга.

3. В іспанській мові серед дієслів, що описують плавання суден та людей на судах, можна віднести *navegar* ‘пересуватися на судні по воді або літаком’, *marear* ‘приводити в рух судно та керувати ним’, *bogar* ‘пересуватися на судні, гребучи веслами’ [1]. Дієслово *navegar* також об’єднує водне та повітряне середовища переміщення (в тому числі космічне).

В іспанській мові, на відміну від англійської (*to sail*), відсутнє дієслово для позначення переміщення судна за допомогою вітрил. Тому для передачі цього значення використовується вислів ісп. *navegar a la vela* ‘плисти під парусами’.

При передачі значення переміщення гребних суден в іспанській мові використовуються *bogar* та *remar*, які у семантичній структурі не мають додаткових сем, що вказували б на специфічний засіб переміщення, як, наприклад, в англійській мові *to scull*, окрім того, що людина переміщується за допомогою весел, ще вказує на те, що весла є парними, короткими та кормовими. У такому випадку для іспанської мови більш характерні неоднослівні мовні засоби, наприклад, ісп. *ir a batea* ‘плавати на плоскодонці’ [1] – англ. *to punt*, ісп. *ir en canoe* ‘пересуватися на каное’ [1] – англ. *to canoe*.

Отже, аналіз складу і кількісних показників виокремленої ЛСП дозволив виявити спільні та відмінні риси зіставлюваних мов. Характерною рисою для англійських, німецьких та іспанських дієслів переміщення у воді є той факт, що значення ряду дієслів містять не одну, а декілька диференційних сем В англійській мові кількість дієслів, що мають семантичний компонент ‘опосередковане переміщення’ більше, ніж в німецькій та іспанській, що було обумовлено як лінгвістичними (конверсія), так і позамовними (Британія – це острівна країна, економіка якої з давніх-давен пов’язана з мореплавством) факторами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Diccionario de Maria Moliner* [Електронний ресурс] — 1999. – Режим доступу : http://www.diclib.com/cgi-bin/dl.cgi?l=es&base=moliner&page =showpages.

2. *Duden* [Електронний ресурс] – Das Fremdwörterbuch. – 7. Auflage. – Mannheim, 2001. – Режим доступу: http://www.duden.de/.

3. *Merriam-Webster online dictionary* [Electronic resource] / Merriam-Webster Inc.; Encyclopedia Britannica Inc. Springfield, MA, 2012. – Mode of access: http://www.merriam-webster.com/dictionary.

4. *Patrick Shann*. Untersuchungen zur strukturellen Semantik. Dargestellt am Beispiel französischer Bewegungsverben mit Beschränkung auf das Medium Wasser. – Francke Verlaf Bern, 1984. – 305 S.

Drabovska Vira
Vinnytsia

AMERICAN ENGLISH PHRASEOLOGY IN MODERN LEARNER'S DICTIONARIES OF ENGLISH: ANOTHER APPROACH TO DICTIONARY CRITICISM

It has been already widely accepted by linguists that modern language studies can not be considered full-fledged if they are devoid of a cultural approach to lingual phenomena analysis. Cultural linguistics as a relatively new philological branch primarily deals with live communication processes conditioned by a wide use of culture-specific vocabulary, which characterizes the world-view and mentality of nation representatives.

Ideas of the anthropocentric paradigm in studying a language and its national-territorial variants are increasingly acquiring more actuality for the present-day development of cultural linguistics as a new humanities sphere. Besides nationally specific concepts as fragments of the world picture which in a certain culture acquire symbolic and reference value, figurative, mostly metaphorical meaning, its subject is also the paremiological and phraseological language stock.

In this connection, it is undeniable that an explanatory dictionary is a means of culture reflection, a society's national uniqueness, a mirror of the peculiarities of the way of life and activity of its representatives. Currently, when we observe application of novel approaches to compiling learner's explanatory dictionaries with a simultaneous accent on language and culture, the role of the lexicographic source as not just a linguistic edition but as a